

פרשת
בהעלותך

זמני כניסת ויציאת השבת

ירושלים	19:10	20:28
בני ברק	19:28	20:31
ציריך	20:00	22:30
וינה	20:41	22:09
אנטוורפן	21:40	23:12
פריז	21:27	23:02
לונדון	21:04	22:25

דבר הישיבה

הדרך הראויה להרביץ תורה לרבים

שח מרן ראש הישיבה הגאון רבי נתן צבי פינקל זצ"ל: בשבת זו (ח"י סיון) חל יום הזיכרון של מרן המשגיח הגה"צ רבי ירוחם ממיר זצוק"ל.

מסופר עליו, שקודם שקיבל על עצמו את המינוי כמשגיח בישיבת סלבודקא, ולאחר מכן בישיבת מיר, הוא ישב ולמד במשך שמונה שנים יחד עם הגאון רבי נפתלי טרופ זצוק"ל - 'הכהן הגדול' בלמדנות, את כל הש"ס, ואת ארבעת חלקי השולחן ערוך עם ביאור הגר"א. ואמר על כך, שבלא זה הוא לא יכול לקבל על עצמו כל תפקיד רוחני.

ובתקופה זו, כשהיה בראדן, הוא היה משמש בביהכ"ס, ומכמות הפרוטות הזעומה שהשתכר עבור עבודתו, החזיק חמשה תלמידי חכמים שיוכלו לשבת ולהגות בתורה. וביניהם, היו הגאון רבי נפתלי טרופ זצוק"ל, והגאון רבי רפאל אלטר שמואלביץ זצוק"ל אביו של מרן ראש הישיבה הגר"ח זצוק"ל, בכדי להכין את עצמו היטב, לפני שיוצא לשמש בקודש עם תלמידים. בכדי ללמד תלמידים צריך לדעת את התורה עצמה, וגם צריך לדעת איך להיות אחראי לכך שיוכלו לשבת וללמוד במנוחה. עד כדי כך מסר עצמו עבור זה, שהשכיר עצמו לשמש בבית הכנסת ובלבד שיוכל להחזיק תלמידי חכמים ולהרגיל עצמו במסירות לאחרים.

אין היום מי שעושה כן, אך זו הדרך הראויה, על מנת להרביץ תורה ולהשפיע על אחרים, באופן נעלה יותר. יעזור הקב"ה ויתן, שנזכה כולנו להרביץ תורה ברבים באופן הראוי ביותר, ונזכה לעובדו בלבב שלם, וללמוד תורה לשמה.

(שיחות רבי נתן צבי)

הנה הפשטתם צורת הישיבה,
וקלטתם רוח ורצון הישיבה,
ובזה עשיתם לכם חבורה לילך
בעקבות רוח הישיבה,
ובכל מקום שאתם נמצאים
לקחתם זאת כאילו להיות עם
הישיבה בין כתי הישיבה

(מין המשגיח הגה"צ רבי ירוחם ליבוביץ
זצוק"ל ממיר)

בית מדרש

גליון שבועי לתלמידי, בוגרי וידידי ישיבת מיר | גליון 581

מתורת רבותינו

כתינוק הנמצא בחיק אמו

על פי ה' יסעו בני ישראל ועל פי ה' יחנו (ט, יח).

בש"ס שבת (לב) אמרו בדמשכן היה סותר על מנת לבנות במקומו, דכיון דכתיב על פי ה' יסעו ועל פי ה' יחנו כסותר על מנת לבנות במקומו דמי. וצריך ביאור בטעמא דמילתא, ושמעתי מהגר"ר שלום מרדכי הכהן שוואדרון ז"ל לפרש דברי הש"ס הנ"ל בשם מרן ראש הישיבה שה"ת הגר"ח שמואלביץ זצ"ל, על דרך משל, במי שנוסע מעיר לעיר שהמרחק ביניהם ד' שעות, הנה אחרי שנסע כשעה, עבר רבע מן הדרך, וכשנסע שעתיים עבר חצי הדרך, ואז יוכל לומר שהוא עכשיו באמצע הדרך בין עיר פלונית לפלונית, וכשנוסע עוד שעתיים יאמר הגעתי לעיר פלונית למחוז חפצי, נמצא דכל שעת נסיעתו משתנה מקומו. אבל תינוק השוכב בחיק אמו והיא נוסעת מעיר לעיר, הנה לגבי אמו הנוסעת לדעת עצמה ודאי שיש שינוי מקום למקום, אבל לגבי התינוק הנוסע לדעת אמו אין

שום נפקא מינה אם הוא במקום זה או במקום זה, שהרי התינוק נמצא תמיד בחיק אמו ומה לי הכא מה לי התם.

[ונתעוררתי שכיוצא בזה מבואר בש"ס שבת (ה): אגוז בכלי וכלי צף ע"ג המים בתר אגוז אזלינן והא נייח עיי"ש. והוא הדין בתינוק שבחיק אמו, שלגבי אין שינוי ממקום למקום, כיון שהוא מונח בחיק אמו, והו"ל כאגוז בכלי דנייח]. וזה שאמר, דכיון דעל פי ה' יסעו ועל פי ה' יחנו, א"כ בכל מקום שנסעו היו תמיד בי גזא דרחמנא, וכקטן השוכב בחיק אמו שאין שייך אצלו שינוי מקום כלל, והו"ל כסותר על מנת לבנות במקומו. ועיין עוד בזה בשו"ת להורות נתן (ח"ד סי' ל"ו) מה שנוגע להלכה.

להורות נתן

ה'עצה' איך להיות שמח בחלקו

ויהי העם כמתאוננים רע באזני ה' וישמע ה' ויחר אפו ותבער במ אש ה' (יא, א).

כמה טוב וחסד עושה הקב"ה עם כל יחיד ויחיד, ואיך אפשר שלא להיות שמח ושבע רצון.

אלא טעם הדבר, מדוע אין האדם שמח בחלקו ואם יש לו מנה רוצה מאתים, הוא כיון שאין מחשבה ואין יישוב הדעת, לכן אינו שבע רצון. וכמו שפירש רשב"ם על הפסוק 'ויהי העם כמתאוננים' "...כמו שמצינו בפרשת פרה "ותקצר נפש העם בדרך". אבל אם היה האדם קצת מתבונן וחושב לרגע קודם שיחליט דבר, הרי היה רואה כי באמת הכל טוב בחיים ולא חסר כלום.

שיחות רבי נתן צבי

ה'אחריות' - גורמת להשיג את הבלתי אפשרי

האנכי הרייתי את כל העם הזה אם אנכי ילידיתיהו, כי תאמר אלי שאהו בחיקך כאשר ישא האומן את היונק על האדמה אשר נשבעת לאבותיו, מאין לי בשר לתת לכל העם הזה" וגו' (יא, יב).

להערים על הבולשת היפנית שעקבה כל הזמן אחר הישיבה.

מרן הגר"ח תלה את יכולתו באחריות שהוטלה עליו, וכך היה אומה: "מידת האחריות היא היא מעלת האדם, ומי שאינו בר אחריות איבד את מעלת האדם שלו".

כשהגיעו בני הישיבה בימי מלחמת העולם השנייה ליפן, היו צריכים לדאוג לחומר ולרוח. וכאן נתגלה מרן ראש הישיבה שה"ת הגר"ח שמואלביץ כמנהיג ציבור, בו בשעה שכל ימיו לא עסק אלא בתורה. רבותינו אמרו (ערכין יז) שיש מחלוקת אם פרנס לפי הדור או דור לפי הפרנס. מרן ראש הישיבה נתגלה כפרנס מעולה, והרבה תחכום היה צריך

מתורת רבותינו

ובזה הוא גם ביאר מה שנאמר (ר"ה ו, א): "אין אשתו של אדם מתה אלא אם כן מבקשין ממנו ממון ואין לו", ולכאורה תמוה אם אין לו למה הוא נענש! דבר זה — שאין לו, מלמד, כי חסרה לו מידת האחריות, כי אילו היתה לו מידת האחריות הוא היה משיג לשלם את חובו, ומשום כך נוטלים ממנו את אשתו, כיון שאינו אחראי.

לקחי חיים

אפשרי. והביא על כך ראיה מדברי הגמרא (חולין פד, ב): "לעולם יאכל אדם וישתה פחות ממה שיש לו, וילבש ויתכסה במה שיש לו, ויכבד אשתו ובניו יותר ממה שיש לו". וקשה כיצד יכול אדם לתת לזולתו דבר שאין לו? אלא כמו שנאמר שם בהמשך הדברים: "שהן תלויים בו, והוא תלוי במי שאמר והיה עולם" — כיון שהוא מרגיש את האחריות המוטלת עליו, הוא ישיג גם כשאין לו.

והוסיף ואמה כתוב (בפרשתנו יא, יב) משה רבנו אומר לפני הקדוש ברוך הוא: "האנכי הרייתי את כל העם הזה אם אנכי ילדתיהו, כי תאמר אלי שאהו בחיקך כאשר ישא האומן את היונק על האדמה אשר נשבעת לאבותיו, מאין לי בשר לתת לכל העם הזה" וגו'.

מהכתוב נראה, שאילו ילד את העם לא היתה שאלה: מנין לי בשר ומדוע? רואים שאבא מרגיש אחריות לצאצאיו ומידה זו מאפשרת לו להשיג את הבלתי

מסר את נפשו להתפלל עבור אחרים

ויצעק משה אל ה' לאמר א-ל נא רפא נא לה (יב, יג).

היה זה באחרית ימיו של מרן ראש הישיבה שה"ת הגר"ח שמואלביץ זצ"ל, בשכבו על מיטת חוליו אשר ממנה לא קם עוד, שמע על ת"ח ידוע השוכב במחלקה אחרת בבית החולים, כשחייו תלויים על בלימה, דרש רבי חיים שיביאווה אל החולה, מקורביו ניסו להניאו שכן כל תנועה עלתה לו ביסורים נוראים, אך רבי חיים לא ויתר. על כסא גלגלים הובל אל חדרו

רבי חיים עמד בתוקף על דרישתו, למרות התנגדות מקורביו התאמץ להתלבש, וביקש מיד שיזמינו מונית והורה להסיעו לכותל המערבי. בהגיעו, שלף מכיסו פתק, עליו היה רשום שם של חולה, שבעדו התבקש להתפלל, בשארית כוחותיו סיים את תפילתו ושב אל מיטת חוליו.

מח ולב (עמ' ק"ו)

של האיש, בהגיעו לפתח החדר נשא תפילה חרישית רוויית דמעות למראשותיו של החולה. בהושענא רבה האחרון לימי חייו נכנס מישוה לבקרו, מישצא הלה, ביקש רבי חיים ממקורביו שיביאו לו את בגדיו, הללו נחרדו, שכן באותה עת החמיר מצבו ללא נשוא ויסוריו הקשים הלכו וגברו, המחשבה שברצונו להתהלך על רגליו עוררה חלחלה, אולם

מבאר רבותינו

שיחה מאלפת ממרן המשגיח הגה"צ רבינו ירוחם זצ"ל (לרגל היא"צ - ה"י סיון): איך יתכן לומר על דור דעה שביקשו לרקום "עלילות" ויהי העם כמתאוננים (יא, א).

מלא כסף וזהב, יהלומים ומרגליות, תוכל לבא ביום מסויים לקחת ככל אוות נפשך. האם כשיבא האדם לאסוף וללקט, האם יתכן שיתלונן על הטורח שיש לו באסיפת הכסף והמרגליות, הלא הוא יודע כמה יוכלו כספים ואוצרות אלו לעזור לו, אם כן, אפילו אם יארץ ליקוט הכספים זמן ארוך ביותר, לא יכאב לו ולא יצטע, אפילו אם לא יוריד משום כך את בגדיו ולא יישן כמה ימים ולילות. בכל זאת, האם שייך לתאר מציאות שאדם שציעו לו הצעה כזו יש ויבכה על רוע מצבו שהוא נאלץ לעבוד עבודת פרך? הלא אם נראה אדם שיושב ובוכה כך, נבין שהוא חסר דעה.

התורה מבקרת את כלל ישראל על המילים: "אוי לנו כמה לבטנו בדרך", שאם מסוגלים היו לומר כך, זהו סימן דק שבדק שהיה חסר להם הערכה למה שעושים, שכן מצבירת יהלומים ומרגליות לעולם לא נעשים עיפיים, גם אם פיזית הדבר קשה. ואם כן מרגישים יגיעה, סימן הוא שחסר בהערכה, עד שהתורה מכנה את זה במילים החריפות: "עלילה לפרוש ממני".

נורא ומבהיל לראות איך תובעת התורה דווקא מאנשי מעלה שיכירו ויחיו בהכרה צלולה וברורה במה שהם עוסקים. שהרי מי שלא מכיר את עצמו אינו בכלל אדם, כפי שהגדיר דוד המלך (תהלים מט, כא) "אדם ביקר ולא יבין נמשל כבהמות נדמו. דעת תורה (הובא ב'לתתך עליון' בפרשתנו)

כדי לאפות מצה בדמם, עלילה שאין בה כל ממש וכל כולה שקר, ואיך יתכן לומר על אנשים צדיקים כאלו שביקשו "עלילות", ועוד על מי, על הקב"ה, ולמה, מה מטרתם? לפרוש מהקב"ה?!

ועל מה היתה הטענה עליהם? כותב רש"י "רע באזני ה' - תואנה שהיא רעה באזני ה' שמתכוונים שתבא באזניו ויקניט. אמרו אוי לנו כמה לבטנו בדרך הזה שלשה ימים שלא נחנו מעניי הדרך".

מתאר זאת רבי ירוחם כך: לדוגמא, אדם שנוסע מאמריקה לפולין, נסיעה שאורכת חמשה או שמונה ימים לתכלית אחת ויחידה, נפשו חשקה בתורה והוא מעוניין ללמוד כאן תורה. והנה בבואו לכאן הוא אומר לרעיו וחבריו שבאו לקבל את פניו "אוי לי, כמה היה קשה לי בדרך", האם נסתכל עליו כאדם שמתאונן שאינו רוצה ללמוד בישיבה. הלא הוא רק מביע את טרחתו והוא שח לחבריו על קושי הדרך, מה הפגם בכך? והנה כאן, הרי ודאי היה לכלל ישראל טרחה ועינויים במדבר פי אלף מאשר טירחת

נסיעה מאמריקה לכאן, אם כן מה הטענה עליהם על כך שהתבטאו ואמרו: "אוי לנו כי לבטנו בדרך" עד שמחשיבים אותם בזה למבקשי עלילה לפרוש מהמקום ב"ה?

אלא, כאן אנו מקבלים מה דורשת מאיתנו התורה, נתאר לעצמנו אם יאמר אדם לחברו, יש לי בית

"אין מתאוננים אלא לשון עלילה מבקשים עלילה היאך לפרוש מאחרי המקום" (רש"י)

מרן המשגיח הגה"צ רבי ירוחם ליוואוויץ זצ"ל היה אומר שצריך כל אחד לחרוט במוחו לימוד זה ולזכור אותו תמיד, שכן כאן התורה מלמדת את האדם להכיר את עצמו ואת כוחותיו.

שהרי בהתבוננות קלה על פסוקים אלו הדבר מופלא וצריך ביאור, איך יתכן לומר על כלל ישראל דור מקבלי התורה ביקורת חריפה כזאת שהם מבקשים לפרוש מאחרי המקום, ולמעלה מזה שהם מבקשים עלילות. הלא אפילו אם היה מי שהוא מבקר אותנו בטענות כאלו, היינו מתקשים לקבל ביקורת נוראה כזו, והיינו מזדעזעים אפילו ממחשבה שאנחנו מעונינים חלילה להפרד מהקב"ה, ואילו

האם כשיבא האדם לאסוף וללקט,
האם יתכן שיתלונן על הטורח שיש לו
באסיפת הכסף והמרגליות

כאן אומרים על דור דעה, דור מקבלי התורה, שהם פורשים ברצון מהקב"ה ועוד הם "מבקשים עלילה". הרי לשון עלילה אין הכוונה סתם אי אמת ושקה, אלא לטפול דבר שלא היה ולא נברא, כמו שהגויים בודים מליבם ואומרים שהיהודים הורגים תינוקות

מֶרֶן הַמְשִׁיחַ הַגָּה"צ רבי ירוחם ליוואוויץ זצוק"ל ח"י סיון תרצ"ו | שמונים ותשע שנה לפטירתו מאמר א'

**אב רחום לתלמידיו: יריעה מרתקת על מֶרֶן הַמְשִׁיחַ זצ"ל –
על דאגתו הרבה בגשמיות וברוחניות לכל תלמיד ותלמיד כרחם אב על בנים.**

אב רחום לתלמידיו

חליפי, הטיפול הרפואי שנערך לבחור זה נכשל ואחרי שלושה ימים נפטר...

תלמידי ישיבת מיר מספרים כי במשך חצי שנה אחרי המאורע היה רבי ירוחם מזכיר שני בחורים אלו בסיומה של שיחתו בישיבה והיה מסיים את דבריו "...זה ציית וזה לא".

לימים הבחור שהחלים הגיע לארה"ב וסיפר שם לרופאים את דבר מחלתו ואת הטיפול הרפואי שעבר, אמרו לו ישנו רופא אחד בעולם שהיה מסוגל

הזהירים מֶרֶן הַמְשִׁיחַ כי עליהם לעשות שני דברים, ראשית, עליהם להיוועץ עם אותו הרב על כל פרט ופרט ולא להמרות את דבריו בלי הוא זה, כמו כן ביקשם כי בדרכם יסורו אל החפץ חיים לבקש את ברכתו, רבי ירוחם הזהירים כי ללא קבלת ברכה מהח"ח לא ימשיכו בדרכם.

הבחורים יצאו לדרכם וראשית פנו לעבר העיירה ראדין כאשר הגיעו אמרו להם בני ביתו של הח"ח כי הח"ח זקן וחלש ועלול להרדם באמצע שיחתם עמו ולשקוע בשינה משך מספר שעות, הבחורים נכנסו לח"ח החלו לומר לו

את מבוקשם אך לפתע הח"ח נרדם... למשך מספר שעות הם המתינו עד שיתעורר... בינתיים מועד הרכבת אותה היו אמורים לקחת התקרב והח"ח עדיין לא התעורר, כמעט ונתייאשו אך בחסד ה' החפץ חיים התעורר הן נטלו את ברכתו לרפואתם והמשיכו בדרכם...

**דאגתו ומסירותו למען תלמידיו הינה
פרשה מופלאה ומעוררת השתאות,
רבים מספור הם המקרים בהם עמל
ללא לאות עבור כל תלמיד**

לנתח דבר זה ובודאי היית אצלו, ואכן זה היה אותו הרופא... (לקוט לקח טוב - חיים של תורה עמי קלא).

רבי זיידל אפשטיין סיפר כי בעת לומדו בישיבת מיר היה בחור שחלל במעיו ורבי ירוחם בירר היכן המקום הטוב ביותר בו יוכל לקבל טיפול רפואי, הוברר לו כי בוורשה ישנו מנתח מומחה הטוב ביותר לנתחו, ואכן הבחור נשלח לוורשה כשבזמן הניתוח נאמרו עליו תהילים בישיבה, כאשר הניתוח הסתיים בהצלחה נשלח מברק למיר והיתה שמחה גדולה בישיבה, רבי ירוחם התבטא שלמעשה היינו צריכים לחוש בשמחה כזאת בכל פעם שאנו אומרים ברכת "אשר יצר" להודות להקב"ה על הניתוח שעשה לנו והצלחה...

[במאמר המוסגה: הגאון רבי א"ל גורביץ סיפר כי כשלמד בישיבת מיר פרסם אחד המשכילים דברי בוז וגנאי על בני התורה וקראם "אנשי אשר יצר" כביטוי שיושבים בטל כל היום ואינם עושים כלום חוץ מאמירת "אשר יצר" כמה פעמים ביום, המאמר הארסי עשה רעש גדול בעולם התורה על הבזיון <

הם המשיכו בדרכם הארוכה לאותה עיירה בה היו אמורים להיוועץ אודות הרופא האמור לתת מזור למחלתם, הם נכנסו לאותו רב עליו המליץ רבי ירוחם, התייעצו איתו והוא הורה להם לפנות לרופא פלוני, הרב אמר להם אף אם ינסו לשכנע אתכם לקבל טיפול מרופא אחר שהינו גם מומחה אסור לכם להסכים לכך ועליכם לסרב לכך בתוקף.

ואכן הבחורים ניגשו למקום בו המליץ אותו הרב כשהגיעו בקשו כי הטיפול יעשה על ידי הרופא שהרב אמר להם, בחור אחד ציית להוראתו ואכן הטיפול הרפואי עבר בהצלחה, כאשר חבירו הגיע לקבל את אותו הטיפול נאמר לו כי הרופא אותו הם מבקשים נעדר מן המקום, הם המליצו לו על רופא אחר באומרים כי הוא מומחה באותה המידה כמו אותו רופא שביקשו, הבחור ביקש להמתין לאותו הרופא כפי שנאמר לו אך החלו עליו לחצים באומרים כי אסור לו להמתין ולדחות את הטיפול, לבסוף הבחור הסכים לקבל את הטיפול מרופא

מֶרֶן הַמְשִׁיחַ זצ"ל היה אביהם הרוחני של תלמידיו, הוא העמידם בקרן אורה, גילה להם עולם שלם של גדלות ועבודת ה', האיר להם את הדרך כיצד להתייחס לכל עניני העולם מנקודת מבטה הטהורה של התורה, רבי ירוחם בנאם ממסד ועד טפחות, כל תלמיד היה לדידו כבן יחיד עליו מוטל החיוב למסור נפשו למען בנינו הרוחני, להביאו למצות את יכולותיו וכשרונותיו ולמלא בשלמות את הייעוד הרוחני לשמו ולמענו הגיע לזה העולם.

מלבד היותו אב רוחני היה רבי ירוחם בגדלותו אב לתלמידיו בכל צורכיהם, כל בעיה וקושי שהיה לתלמיד רבי ירוחם חש בזה כבעייתו האישית ומסר נפשו לרווחתו של התלמיד, לא חס על כוחותיו עמל לילות כימים לא נתן שינה לעיניו ומנוחה לנפשו עד הגיע הרווחה לתלמיד.

דאגתו ומסירותו למען תלמידיו הינה פרשה מופלאה ומעוררת השתאות, רבים מספור הם המקרים בהם עמל ללא לאות עבור כל תלמיד, חלקם הגדול של תלמידיו היו מנותקים ממשפחותיהם, כל צרכיהם היו על כתפיו הרחבות של מֶרֶן הַמְשִׁיחַ, דאגתו לתלמידיו היתה הן בדאגה לרווחתם היום יומית, ועד דאגה במקרים בהם תלמידי הישיבה הוצרכו לטיפולים רפואיים, הוא עמל ללא לאות במאמצים שלעיתים חבקו זרועות עולם על מנת להביא את הרווחה לתלמידיו.

"זה ציית וזה לא..."

רבי שלמה ברעוודא סיפר כי שני בחורים מארה"ב שלמדו בישיבת מיר חלו במחלה נדירה, הרופאים המקומיים קבעו שעליהם לפנות אל מומחים הבקאים בטיפול במחלה הנדירה, רבי ירוחם עמל לברר מי הם המומחים הטובים ביותר, הוא הפנה אותם אל אחד מגדולי הרבנים שבדור אשר התגורר במקום מרוחק ממיר על מנת שיתיעצו איתו אודות רופא מסוים באזור מגוריו, לפני שיצאו לדרכם

קודם הגעתו יצר רבי ירוחם קשר עם הרופא והודיע לו על בואו, וכן דאג לתשלום הנדרש לאותו הרופא, וזו לא נותר אלא לגשת ולקבל את הפטור מן הצבא...

דאגתו לתלמידיו היתה בלתי נתפסת, מספר רבי אהרן קרייזר כי אחד הבחורים בישיבה היה מופלא בהתמדתו, יום אחד הבחין רבי ירוחם כי תלמיד זה איננו כתמול שלשום בשל משהו הטורד את מנוחתו, רבי ירוחם ניגש אליו ושאלו מה מציק לך? הבחור סיפר לרבי ירוחם כי אחותו התארסה ואביו הבטיח נדוניה גדולה, עתה אביו הפסיד את כל רכושו ואין באפשרותו לעמוד בהתחייבותו לחתן ולכן החתן מבקש לבטל את השידוך, הבחור סיים את דבריו באומרו: "איך אפשר לי להיות שקוע בלימוד כשבביתי מתרחשת צרה כה גדולה?" רבי ירוחם שאלו מהו הסכום אותו התחייב אביו כנדוניה? הבחור ענה שסכום ההתחייבות היה 500 דולר שהיה באותן הימים סכום עתק...

חלפו שלושה ימים רבי ירוחם ניגש אל הבחור והגיש לו את הסכום הנדרש... רבי ירוחם אמר לבחור: "...הכנסת כלה היא מצוה גדולה מאד... אך מה שאותי הדאיג והביאני לגייס סכום כל כך גדול הוא הרצון שתוכל לשבת וללמוד בשלוות הנפש..."

תלמידיו ידעו כי בכל בעיה צרה וקושי יכולים הם לפנות לרבי ירוחם אשר לא ינוח ולא ישקוט עד למציאת הפתרון והרווחה לתלמידיו.

הכרת הטוב

רבי שמעון שוואב למד בישיבה, עם התקרב בין הזמנים התכוון לחזור לבית הוריו שבגרמניה, הוריו שלחו לו אל הכסף למימון הנסיעה אך מחמת עיכובים שונים הכסף הנדרש לא הגיע אליו, בצר לו עשה כפי שנהגו במיר ופנה לרבי ירוחם וסיפר לו על מצוקתו, רבי ירוחם מיד הוציא את סכום הכסף הנדרש ונתנו לו.

רבי שלמה קיבליץ תלמיד הישיבה קיבל צו התיצבות לצבא הוא ניגש לרבי ירוחם להתייעץ מה עליו לעשות, רבי ירוחם אמר לו: "לא נראה לי שתוכל להיפטר מהצבא... סע לארץ ישראל... גיסך הגר שם יוכל לדאוג לך לאישור כניסה"... שאלו רבי שלמה "תורה מה תהא עליה"... ענה לו רבי ירוחם: "...צריך רק לרצות"... [מפי בתו הרבנית רחל קוליץ]...

דאג לכל בחור מאחורי הקלעים

מין המשגיח דאג לכל בחור, לעיתים הבחור עצמו לא ידע כי כל עניינו שמסתדרים כביכול מאליהם למעשה רבי ירוחם הוא המושך מאחורי הקלעים ודואג לכל עניינו.

הרב חנוך העניך פישמן למד בישיבת מיר, בהיותו צעיר לימים לא היה לו קשר קרוב עם רבי ירוחם, בימו הראשון שהגיע לישיבה ניגש אליו אחד מחשובי הבחורים והציע לו ללמוד עמו בחברותא בסדר א' לא עבר זמן ארוך ולפתע ניגש אליו בחור חשוב אחר והציע לו ללמוד בחברותא בסדר ב', גם בענין סידור מקומות אכילתו ניגש אליו בחור והציע לו מקום לאכילה התברר לו שבמקום זה אוכלים בחירי הישיבה, הוא התפלא על כך שלמרות שאין מכירים אותו ניגשים אליו טובי הבחורים ומציעים לו ללמוד עמם... הוא התפלא על "צירוף המקרים" המופלא בהם כל צרכי מסתדרים בצורה נפלאה ומיטבית... לימים התברר לו שמאחרי כל ה"מקרים" הללו עומד רבי ירוחם שדאג לכל אותן בחורים שיפנו אליו ודאג לכך שיתסדר מבחינה רוחנית וגשמית בצורה הטובה ביותר...

כעבור מספר שנות לימוד נתקל הרב חנוך העניך בבעיה קשה של גיוס לצבא הפולני, הוא נכנס לרבי ירוחם לשאול בעצתו, רבי ירוחם אמר לו: "אתה צריך ללכת לעיירה פלונית שם יש רופא שניתן לשחד אותו"... כשהגיע לאותה העיירה התברר לו כי עוד

הגדול והיחס המחפיר ללומדי התורה מעמידי העולם, רבי ירוחם נכנס לישיבה ואמר שיחה שלמה על "אשר יצר" רבי ירוחם החל לתאר בדרכו המופלאה את הסכנה הגדולה האורבת לאדם בעשיית צרכיו, את הפלא הגדול והנס באבריו הפנימיים הפועלים בצורה כה מופלאה וניסית ועד כמה האדם תלוי ברחמי שמים, הוסיף רבי ירוחם ואמר אדם הנוסע למקום מרחקים למקום שיש בו חשש סכנה בני משפחתו דואגים וממתינים לקבל מברק כי הנסיעה עברה בהצלחה והגיע למחוז חפצו, אילו הכיר האדם בסכנה שהוא נמצא בכל פעם שעושה צרכיו היה צריך בכל פעם לשלוח מברק לביתו "הניתוח עבר בהצלחה"... הרים רבי ירוחם את קולו ואמר בהתרגשות: "...קראו אותנו 'אנשי אשר יצר'... הלוואי והיינו ראויים לתואר הזה"... קול התורה לב - קובץ 2]

השתדלותו בגזירת הגיוס

באותן הזמנים היו לבחורים רבים בעיות קשות וסבוכות מצד השלטונות הפולניים רבים היו שעל ראשם ריחפה סכנת גיוס לצבא, רבי ירוחם עמל בכל כוחותיו למען כל אחד ואחד, בעת שתלמיד היה צריך להתייצב בלשכת הגיוס ונשקפה לו סכנה של גיוס היה רבי ירוחם צם יום שלם לזכותו של הבחור והשתתפות בצרתו.

מין המשגיח לא נח ולא שקט בדאגתו לבחור שהיה צריך להתייצב לפני השלטונות כשחשש הגיוס מרחף על ראשו, לא נלאה מלטכס עצות כיצד להביא לשחרורו, בין השאר היה מורה לבני הישיבה לומר תהילים למענו, וכאשר ההשתדלות נשאה פרי והבחור הצליח להשתחרר היה רבי ירוחם חש שמחה עצומה כאילו שוחרר בנו יחידו, והיה עושה לעצמו יום חג "יומא טבא לרבנן". (הזריחה בפאתי קדם ח"א א' צא).

תיאור מרתק: מין המשגיח זצ"ל בשמחת נישואי תלמידיו

רבי חיים עוזר ואמר לו כי הרבה תלמידי ישיבות היו מפורסמים כעילויים ומצוינים ואח"כ במשך הזמן לא היה מה להתפעל מהם, רק אחד שהתפרסם כעילוי ונשאר עילוי הוא "איזיל וילנער" עוד נכתב שם כי: "הגה"צ ר' ירוחם ליבוביץ היה מנצח על פרשת הקידושין מהחל ועד כלה בלב שמח והתפארות, והיה לו כאב ממש". [זכרון יהושע עמ' רטז].

רבי שלמה קרליץ סיפר כי היה בחתונה בוילנא לרגל נישואיו של אחד מבחירי הישיבה, רבי שלמה שאל את דודו החזו"א האם מעוניין להפגש עם רבי ירוחם וכשהחזו"א השיב בחיוב הגיע החזו"א להפגש עם רבי ירוחם, לאחר הביקור אמר רבי ירוחם לרבי שלמה שהוא מרגיש חובה להשיב ביקור לחזו"א אך מפאת שאיננו חש בטוב אין באפשרותו לעשות זאת, אמר רבי שלמה שאין זה פלא שרבי ירוחם נחלש כל כך משום שלפני החופה השמיע שיחה כבזו עוצמה עד שכל הקהל געה בבכי, וגם למחרת נשא דרשה נוראה שכוחותיו אזלו.

[עמודי שש עמ' 71].

בנוכחות רבים מגדולי ישראל.

רבי צבי מרקוביץ שהשתתף בחתונה סיפר כי בסידור הקידושין כויד רבי חיים עוזר ובברכות כוידו רבי שמעון שקופ רבי ברוך בער לייבוביץ ורבי ירוחם, בחתונה רקד רבי ירוחם בעוז לכבוד החתן וחזונו, במהלך החתונה דיבר רבי ירוחם שאמה "...בעולם הגשמי ישנם גבולות ומחיצות המבדילות... אך בעולם הרוחני אין ענין של מרחק וגבולות... הננו מושיטים יד להמחותן הראשי הגאון רבי יחיאל מרדכי שליט"א השרוי במרחקים ומברכים ומאחלים לו ברכת "מזל טוב"... [זכרון יצחק-גאוני ישיבת לומז'ה עמ' 48].

רבי חיים עוזר אמר: "כל אימת שיצא לאור כרך של ה'אחיעזר' הייתי מוצף במכתבי הערכה והסכמה מרבנים גדולים, רק שני אברכים ישבו לכתוב פירכות כסדרן של הספרים ר' מוטל טיקטינער [רבי מרדכי שולמן] ור' איזיל וילנער, וכשמקשים חייבים כמובן לתרץ ולענות להם וממילא צמחו מזה עוד ועוד קונטרסים באחיעזר"...

בספר זכרון שהוציאו לזכרו של רבי איזיל וילנער נכתב כי רבי י"מ גורדון סיפר כי רבי ירוחם נפגש עם

רבי יחיאל מרדכי גורדון כותב בזכרונותיו כי כאשר מצב הישיבה בלומז'ה היה קשה הסכים לנסוע לארה"ב, הוא ידע כי יתכן והנסיעה תהיה לזמן ארוך לכן ביקש לארס קודם את בתו, ואכן ארסה עם אחד מטובי הלומדים בישיבת מיר ר' איזיל קאסטיקובסקי שהיה אחיינו של רבי חיים עוזר, במיר הוא כונה "איזיל וילנער" [ע"ש עיר הולדתו ווילנא], הוא היה מבחירי הישיבה ובמשך שנים חברותא של מין רה"י שה"ת הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל, בשמחת התנאים שהתקיימה בלומז'ה דיבר החתן בלימוד והכל התפעלו מגאונותו, המשגיח רבי משה רוזנשטיין היה מלא התפעלות מדבריו לא יכל לעצור עצמו ונפל על צוואריו ונישקו בהתרגשות, ממשיך רבי יחיאל מרדכי ומספר כי מחמת שהתעב זמן ארוך בארה"ב התחילו רבי חיים עוזר ורבי ירוחם לדרוש שתהיה החתונה בלעדי... אחרי שהוברר שאין ידוע מתי ישוב לביתו. ואכן בחודש אלול תרצ"ה התקיימה החתונה אצל רבי חיים עוזר

משימה קשה ולא פשוטה, בתקופה זו עדיין תנועת "בית יעקב" היתה בראשית דרכה ורובן הגדול של הבנות לא הסכימו להנשא עם בחור שעתידי הוא תורני ופרנסתו מוטלת בספק, וצפויים לה חיי קושי ומצוקה, מעטות היו הבנות שהסכימו למסור את נפשם למען חיי דחק וצער עבור בעל תלמיד חכם, רבי ירוחם עמל לחפש במדינתו ובמדינות אחרות בנות בעלות מעלה שיהיו ראויות לתלמידיו, למען יוכלו להמשיך במסלול העליה בו פסעו בישיבה.

בענין זה סיפר רבי י"ח קרסניצקי כי בעת לומדו בישיבה היה בחור מבוגר מאד אשר מפאת רדידות שכלו לא מצא את זיווגו, פעם אחת הוצע לו שידוך, וכשהגיע שאלוהו האם רוצה כוס תה אמר כן, כשסיים שאלוהו האם רוצה עוד כוס ואמר כן, כך שתה בזה אחר זה שמונה כוסות תה, כמובן שהם שילחוהו חזרה והוא שב לישיבה עצוב ומדוכדך, בחורים ניגשו לרבי ירוחם וביקשוהו שידריך אותו על מנת שיוכל להתחתן, אמר להם רבי ירוחם: מה אוכל לעשות ולעזור... אם אומר לו שלא ראוי לשנות שמונה כוסות תה בזה אחר זה בפעם הבאה כשיציעו לו לשנות קפה ישתה שמונה כוסות קפה... (מראש מקדם עמ' 106).

ובעת שזכה להביא את תלמידיו לחופה לא היה קץ לשמחתו, הוא חש כאב המוביל את בנו יחידו לחופה, רבי ירוחם היה מאושר, פניו זרחו מאושר, ובחתונות בהם השתתף היה ראש המדברים והמשמחים.

גם אחרי נישואי תלמידיו המשיך רבי ירוחם ללוותם בהדרכה עצה ותושיה, הוא עמל למצוא לתלמידיו מקומות בהם יוכלו להמשיך ללמוד, לתלמידים הראויים לכך פעל למינויים בתפקידים תורניים בישיבות ואף כרבני קהילות וערים, כל מינוי דרש מאמצים מרובים אך כאב רחמן לתלמידיו רבי ירוחם פעל ללא לאות עבור כל תלמיד.

מקורות: קטעים נבחרים מתוך הספר "המשגיח רבינו ירוחם" בעריכת הרב מנחם פלאטו, תש"ח"ו לו על מסירת החומר לפרסום.

ובקול רם [דע"ת דברים ב' עמ' לד]. מעשה שאירע עם אחד מתלמידיו במיר בשנת תרצ"ה כשרבי ירוחם היה במסע ואביו של אותו בחור שלח עם רבי ירוחם משהו עבורו, רבי ירוחם שלח לקרוא לבחור שיבא אליו, הנוהג היה אצל הצעירים שעמדו לפני רבי ירוחם באימה ויראה, ועזבו אותו רק שאמר "אגוטען" וכן היה שהמשגיח הביא לו את שנשלח עבורו אך מאימה שתק וכשרבי ירוחם אמר לו א"גוטען" הלך לדרכו, אותו שבוע היה פר' כי תבא בערב ישבו הבחורים מחו"ל לשיעור חומש של רבי ירוחם החל ללמוד

רבי ירוחם עם תלמידיו - הראשון מימין רבי נתן ווכספיגל

את פרשת ביכורים ורש"י אומר: "לומר שאינך כפוי טובה". שאל רבי ירוחם הרי מדובר באדם שעשה כל הדרך לירושלים להכרת הטוב מדוע צריך לדבר ואם לא זה נחשב שהוא כפוי טובה? ענה רבי ירוחם, "זה מלמדנו כשזה נוגע להכרת הטוב צריך לדבר ולהאריך כמו אשה". המשגיח רבי ירוחם ואמר "לפעמים מגיע אלי בחור שעשיתי עבורו טובה ואני רואה כי כל פניו מלאות הכרת הטוב ושהוא אסיר תודה רק בליבו סובר "...עם המשגיח לפטפט כמו אשה"... ואני אומה: כן! כשמגיע להכרת הטוב צריכים לפטפט כמו אשה..." (אהל משה ה' דברים תתקעג).

להשיאו אשה

דאגתו של רבי ירוחם המשיכה בדאגתו לתלמידיו למציאת שידוך הולם וראוי, דבר שבאותן הימים היה

כשחזר מבית הוריו בסיום בין הזמנים בא רבי שמעון לרבי ירוחם והחזיר את הכסף שהלווה לו עבור נסיעתו, רבי שמעון החל להודות לרבי ירוחם על כך שלולי עזרתו לא היה יכול לשוב לבית הוריו... רבי ירוחם הפסיקו מלדבר ואמה:

"מה זה שאתה אומר לי תודה על ההלוואה... האם אינך יודע כי הדבר כרוך בשאלות של "אבק ריבית"... די לי בזה שאתה מחזיר לי את ההלוואה... אינך צריך לומר דבר..."

בשנה שלאחר מכן כשעמד רבי שמעון לנסוע לביתו שוב ארעה תקלה והכסף לא הגיע אליו, שוב ניגש אל רבי ירוחם ולווה ממנו את הכסף לנסיעתו, כשחזר מבית הוריו וניגש לרבי ירוחם להשיב את ההלוואה הקפיד בפעם זו לא לומר תודה כפי שלימדו רבי ירוחם בשנה שעברה...

כשעמד לצאת ממחדרו של רבי ירוחם עצרו רבי ירוחם ואמר לו:

"שכחת דבר מה... האין לך הכרת הטוב על החסד שעשיתי עמך... האם לא מגיע לי יישר כוח..."

רבי שמעון הגיב בתדהמה ואמה:

"הלא בשנה שעברה המשגיח הוכיח אותי על כך שאמרתי תודה... שיש בזה חשש איסור... וכעת המשגיח מוכיחני על שאינני אומר תודה?"

ענה לו רבי ירוחם:

"אין בכך כל סתירה... דבר פשוט הוא שאסור היה לך לומר "יישר כח"... אבל להרגיש "הכרת הטוב" הרי מחויב אתה... הכרת הטוב שלך צריכה להיות כל כך חזקה עד שתצטרך להלחם לא לומר תודה... ואינני רואה עליך מאבק זה..."

[במאמר המוסג: מרן המשגיח מתח ביקורת על בני תורה הממעטים להודות למטיביהם, הרבה פעמים הבן תורה סבור כי העיקר הוא הלב פעמים חושש שזה חיקוי של דרכי העולם המרבים להודות שאין זה אמיתי והכל הוא שקר וכזב... בתורה בפרשת ביכורים אנו למדים צורתה של הכרת הטוב, אנו למדים על חיוב הכרת הטוב בקול באריכות דברים

מכתבי רבותינו

"בין אדם לחברו לא גרוע ממצות אחרונ שנצטוונו עליו התנאה לפניו במצוות"

"זכות גדולה היא להיות עושה ומעשה לטובת לומדי התורה ומכופלת היא זכותך, גברות נכבדות, שבשעה חמורה זו ליהדות ובמיוחד לבני תורה, אתן מושיטות יד עזרה לאלה בני התורה היקרים אשר כל קרבן לא יקשה להם, בכדי שיוכלו להשאיר בנים נאמנים לה' ולתורתו הקדושה".

רבי חיים זאב פינקל, ממייסדי המוסד. בתקופת שהותו במוסד נחשף לפעילות ועד הנשים למען ישיבת היכל התלמוד וכתב עבור התומכים בהם ובפעולתם מכתב ברכה נלהב.

בתוך הדברים משבח ואומר את זכות הנשים המסייעות ללומדי התורה, ונצטט חלק מהמכתב הנוגע לענין זה:

לפנינו מכתב נדיר ששלח מרן רה"י הגה"ח רבי אליעזר יהודה פינקל זצ"ל, מתל אביב הנושא את תאריך כ"ו שבט תש"א, ומצוין בראשו כעת בתל אביב ארץ ישראל. היה זה כחודש לאחר שהגיע רבינו לארץ ישראל, והשתקע בתל אביב, בישיבת היכל התלמוד, שם שהה בתקופה הראשונה, אצל בנו מרן המשגיח הגאון

חזק בורת ליל שישי בישיבת מיר ♦ חודש תמוז ♦

מקורות לעיון:

גמרא סנהדרין כד, ב

שו"ע סימן רז, סעיף יג

תשובות והנהגות ד, שיא

בס"ד

מהו יסוד האיסור לשחק בקוביא?

ומדוע אין איסור
להשתתף בהגרלות
הלוטו וכדו' מצד
אסמכתא?

תנאי חוזה מופרכים
האם תופסים לפי
ההלכה?

סוגיית הלימוד: סוגיית אסמכתא (גורלות, תנאים מופרכים, הימורים)

ליל שישי ערב שבת מברכין תמוז כ"ג סיון תשפ"ה

שיעור מאת הגאון רבי מאיר שמואלביץ שליט"א

סדר הלימוד לעילוי נשמת ידיד הישיבה החבר הר"ר אלחנן אריה לוונטהל זצ"ל

נלב"ע ב' דחומ"ס י"ז תשרי תשפ"ד תנצבה

סידור חברותות למעוניינים
כיבוד קל במקום

להצטרפות ולקבלת מראי מקומות ניתן להשיב
לכאן או לדוא"ל: yarchei.kallah@themir.org.il

בס"ד

חבורת ליל שישי בישיבת מיר

לידידנו היקר הננו להזמין לסדר לימוד מיוחד
ללימוד סוגיא בענייני דיומא בחבורה בישיבה הקד'

הסוגיא הנלמדת:
סוגיית אסמכתא (גורלות, תנאים מופרזים, הימורים)

שיתקיים אי"ה ביום חמישי ערב שבת מברכין תמוז
כ"ג סיון | 19 יוני 2025 למניינם

בישיבה הקד' בין השעות 20:30-22:30
סדר לימוד 20:30 | שיעור בסוגיא 21:45

ברוכים הבאים! מערכת ירחי כלה ישיבת מיר

סדר הלימוד לעילוי נשמת ידיד הישיבה החבר הר"ר אלחנן אריה לוונטהל זצ"ל
נלב"ע ב' דחומ"ס י"ז תשרי תשפ"ד תנצב"ה

להצטרפות ולקבלת מראי מקומות ניתן להשיב
לכאן או לדוא"ל: yarchei.kallah@themir.org.il | סידור חברותות למעוניינים
כיבוד קל במקום

בס"ד

ישיבת מיר
YESHIVAS MIR
YERUSHALAYIM

ליל ששי מצטרפים לסדר בישיבת מיר

בס"ד בכל ליל שישי ערב שבת מברכים מתקיים סדר ליל שישי –
ירחי כר"ה חודשי בין השעות 8.30-10.30 בישיבת מיר ירושלים
בבית המדרש "העמלים"

לימוד בחברותות	סוגיא	סדר קבוע	שיעור מרתק
(סידור חברותות במקום)	עיונית	אחת לחודש	בסוגיא

כיבוד עשיר | אוירה מרוממת ומיוחדת

בא זדהתחמם באור התורה
וקבע ר"ך קביעות בין כתלי בית המדרש

סדרי הלימוד בזמן קיץ תשפ"ה:

שבת מברכים אב - יום חמישי
כ"א תמוז (17/7) שיעור מאת
הגאון רבי ישעיהו פינקל שליט"א
מצות בצדק תשפוט עמיתך

שבת מברכים תמוז - יום חמישי
כ"ג סיון (19/6) שיעור מאת הגאון
רבי מאיר שמואלביץ שליט"א
גדרי אסמכתא -הימורים בהלכה

יום חמישי כ"ד אייר (22/05/25)
שיעור מאת הגאון רבי אברהם פרבר
שליט"א | והגית בו יומם ולילה -
שיעור החיוב ועניינו

להצטרפות ולקבלת מראי מקומות ניתן להשיב
לכאן או לדוא"ל: yarchei.kallah@themir.org.il | סידור חברותות למעוניינים
כיבוד קל במקום